„TAO"

UNIVERSEEL BEWUSTZIJN

350 PARAPHRASEN OP DE
„TAO TEH KING" VAN LAO TSÉ

DOOR

C. VAN DIJK

NEDERLANDSCHE KEURBOEKERIJ
AMSTERDAM

VOOR MIJN MOEDER

INLEIDING

De uitdrukking „Inleiding" vind ik hier eigenlijk min of meer misplaatst. Liever zou ik het woord „Aanleiding" willen gebruiken.

Want...... in het ondoorgrondelijke complex gebeurtenissen, dat wij als toevalligheden bestempelen, is de „aanleidende" oorzaak altijd de stoot tot groote gevolgen.

Op een goeden dag kwam mij een boekje in handen, een schijnbaar onaanzienlijk werkje, genaamd

„Die Bahn und der Rechte Weg"

waarvan de Chineesche titel luidde:

Tao-Teh-King.

Het was een uitgave van de Insel-Bücherei en geschreven of beter *nagedacht* uit het Oer-Chineesch door Alexander Uhlar.

Een van de vele in omloop zijnde vertalingen van dit wonderlijk geschrift, waarvan iedere zin een wijsheid inhoudt, die nù nog, — dat is 2500 jaar nadat ze werden geschreven, — levend, — bloedwarm en actueel is.

In 80 hoofdstukken is daarin een ontzagwekkende wereld van kennis opgebouwd, van een wijsheid, die alles omvat en alles doordringt.

Mijn boekje wil zijn een transpositie, door middel waarvan deze Oostersche meditatie zich aanpast aan ons Westersche verstandsdenken.

De vorm, waarin het werk is gegoten, moge genade vinden in de oogen van den professioneelen dichter, — waar ik mij in een keurslijf van versvoet en rijm heb geregen, — uitsluitend om mij aan een contour te binden en de z.g. „pointe" binnen 4 regelen te houden.

De 350 paraphrasen zijn dus als transpositie bedoeld van de 37 eerste hoofdstukken van het Eerste Boek, der Tao-Teh-King en samengevat onder den naam *„Tao"*.

Universeel bewustzijn.

„TAO" is dat wat niet kan worden uitgesproken, — dat, — wat men kan beschouwen als „HET" waaruit *alles ontstaat,* het *religieuse bewustzijn* of welken naam Gij daaraan wenscht te geven, — terwijl „TEH" beduidt, alles wat aan het „Gevormde", — het *in de stof bestaande,* verwant is.

„TEH" omvat de andere 43 hoofdstukken, vormende het tweede boekje, aan de bewerking waarvan ik momenteel bezig ben — en welke kunnen worden samengevat in het begrip

Sociale Ethiek.

Het moge vreemd aandoen, al dadelijk in de eerste paraphrase een paradox te lezen als:

„De Aldag's baan is niet de Baan der banen.
Het leven zelf is niet, wat men van 't leven maakt
Wat werk'lijk is, is wat wij werk'lijk wanen,
Wie need'rig is — is in het Hoog're reeds ontwaakt."

Er is dus een werkelijkheid, die wij niet kennen? Waar blijft dan ons concreet denkvermogen? — Dat wat wij zien, hooren, en tasten kunnen — is dàt dan niet het werkelijke?

Maar, — wanneer U erover *na*denkt, erover mediteert, dan zullen U vergelijkende beelden in den geest komen, omdat het geestelijk of beter wijsgeerig denken, een kanaal noodig heeft waardoor het stroomen kan.

Wanneer wij b.v. de gezamenlijke literatuur van het tijdperk van Lao Tsé tot aan dezen dag als een tastbare werkelijkheid samenvatten, vindt Gij het dan een paradoxale gedachte, wanneer men beweert; Dat wat Gij als

een denk-cultuur beschouwt van eeuwen, — als een fenomeen van dichtkunst en wetenschap, is opgebouwd uit de simpele letters van het alphabeth.

Misschien is dat een vingerwijzing om door te denken op de door mij aangehaalde paradox.

Of...... Zoudt Ge er zóó afkeerig van zijn, een waarheid te erkennen, die boven onzen gecompliceerden strijd om het al-dags bestaan uit, wijst op een hooger en uiteindelijk levensdoel?

Wanneer U daarvoor terugschrikt, laat dan dit boekje ongemoeid, het zal U verder niets zeggen. Indien Gij echter de 80 spreuken van Lao Tsé's „Tao teh King" beschouwt als de zaden waaruit heel de heerlijke vegetatie in haar onmetelijke verscheidenheid, die aan de aarde haar schoonheid verleent, — is opgebloeid, — dan zult ge ongetwijfeld hier stof tot bouwen vinden, van een eigen gedachtenwereld.

Want — laat ons bedenken, — iedere tuinman moge zijn eigen manier van tuinieren prefereeren, iedere boer moge zijn akker op zijn wijze bebouwen, maar vóór alles moet de akker worden omgespit, opdat het zaad in goede aarde valle. Daarna moge Gods water over Gods akker loopen.

Zoo moet ge eerst vertrouwd raken met de gedachte, dat de Albezielende Geest ademt in het allergeringste, even goed als in het allergrootste, — maar dat wij in de veelheid van verschijningen maar al te zeer de éénheid van het „Zijn" hebben verwaarloosd.

De wet, die alles doet ontstaan, schept eeuwig alles weder om in nieuwe waarden. — Helaas ons geloof aan den dood heeft ons de waarde van het leven doen negeeren.

Moge de boomen U dan niet langer beletten het bosch te zien.

C. VAN DIJK.

SCHIJN EN WEZEN

Eerste Spreuk

1

De aldag's baan, is niet de „Baan der banen".
Het leven zelf is niet, wat men van 't leven *maakt*.
Wat werk'lijk is, is wat wij werk'lijk wanen.
Wie need'rig is, is in het Hoog're reeds ontwaakt.

2

De aldag's naam, is niet de „Naam der namen".
Ik heet, is niet gelijk aan wat ik ben.
In *naam* iets zijn, is stoff'lijk zich bekwamen,
Dat wat ik *kan*, is niet dat wat ik *ken*.

3

Dat wat onnoembaar is, is oorzaak van de dingen.
Wat *is* bewijst daarmee, de noodzaak van 't ontstaan.
Kon het verstand tot in de oorzaak binnendringen,
Dan had het woord geen zin en 't zin-beeld afgedaan.

4

Wat noembaar is, werd tot een „Afgescheidenheid".
Want ìk ben ìk alleen, als afgescheiden „Zijn".
Ikzijn — is middelpunt van Eeuwig en oneindigheid.
Oneindig blijft, terwijl Ikzelf in 't Niets verdwijn.

5

Wie uit de verte waarneemt, die ziet klaar.
Op afstand staan, is met 't verstand beschouwen.
Van dàt standpunt bezien, is 't oordeel waar.
De vraag is; „Kan men 't standpunt wel vertrouwen?"

6

Beneveld oordeelt hij, die aandeel neemt.
In het gewoel zijn, is een deel zijn van 't bewegen.
Verstand'lijk oordeel is 't gevoel vervreemd.
Een goed soldaat vertrouwt naast God, 't eerst op zijn degen.

7

Tweevoudig in verschijning, in hoogste wezen „één".
Eeuwig wordt „negatief" tot „positief" getrokken.
Zoo komt 't gesplitste saâm, en spiegelt 't phenomeen,
Als 't middel waarmee 't klank — aan speeltuig weet t'ontlokken

8

Het is het ondoorgrondelijk-grondige.
Het zondige in het goede,
Het goede in het zondige.

9

De „poort" waarachter het laatste geheim ligt verborgen.
Wij zijn door de eeuwen van den rechten weg verdwaald.
De weg *terug in den geest,* zij 't ook levend voor *morgen,*
Dat is de weg, waarlangs de schuld wordt afbetaald.

WAARDE BEPALING

Tweede Spreuk

10

Uit oordeel over „*schoon*", werd 't „*leelijke*" geboren.
Uit oordeel over „*goed*", ontstond de macht van 't „*kwaad*".
De menschen doen aldus: ze scheiden kaf van 't koren,
Terwijl toch in de kiem, geen onderscheid bestaat.

11

„Zijn" en „Niet-Zijn", is het „*wezen*" *onderscheiden.*
Aldus de dingen, die men vaag vermoedt.
Het ideaal, waarvoor eed'le menschen lijden,
Wordt in gestalte: — waanzin, haat en bloed.

12

Groot en klein, is „*ruimte*" onderscheiden,
Aan stof gebonden meten wij haar af.
Groot gebarend, is de armen spreiden
Zoo wijd, als men ons 'n arm tot meten gaf.

13

Hoog en laag is: „*Orde*" onderscheiden.
Opwaarts kijken, is beneden staan.
Neerwaarts zien, is op een voetstuk prijken,
Voorwaarts zien, is in 't verleden gaan.

14

Toon en klank is: „*geluid*" onderscheiden.
Stilte is onwaarneembaar geluid.
Zoo wordt de ziel door vreugde of lijden:
Klankbodem die meetrillend zich uit.

15

Voor en na is: het „*steeds*" onderscheiden.
„*Nu*" — is het — „zooeven" — voorbij.
Straks is het — „*Nu*" — zooeven verscheiden.
Eeuwigheid, is wiss'lend getij.

16

Zonder oogmerk leeft de Volmaakte,
Weet in bedoeling, persoonlijk belang.
d'Uit de duistere wilssfeer ontwaakte,
Gaat niet in marschtred, doch *houdt zich in gang.*

17

De Volmaakte bestuurt zonder woord.
Woorden zijn *spiegelbeeld* van het begrip.
Rondom haast de gemeenschap zich voort.
Staand in de branding, is hij slechts een klip.

18

De Volmaakte zonder aandrift handelt.
Eén met den polsslag van de Eeuwigheid,
Wijkt Hij niet van 't pad, dat ééns bewandeld,
Ver voert van 's menschen ongebondenheid.

19

De Volmaakte schept zonder attributen.
Al wat wòrdt, is *stof-gebonden geest.*
Aldus kennend: de zin van de statuten,
Geeft Hij vorm, aan *wat steeds is gweest.*

20

De Volmaakte denkt uit zonder doel.
Het doel richt zich immers naar 't denken.
Ik *leef* niet, omdat ik mijzelf *voel,*
Men kan uit een leeg vat niet schenken.

21

Niet werkzaam zijnd' werkt de Volmaakte,
Zooals 't kind langzaam groeit tot een mensch.
d'Uit den droom van het wenschen ontwaakte,
Is gegroeid tot zijn levenden wensch.

22

Het onbewuste is de Eeuwig wellende kracht.
Beweegt de golf, of *wordt* de golf bewogen?
Zoo rust de dageraad in 't sluierkleed van den nacht,
Naar wat 'k *niet zie* — zijn zoekende mijn oogen.

HET WARE LEIDERSCHAP

Derde Spreuk

23

Overmatige inwerking, bron van lust tot strijden.
Want stuwing wordt gewekt, en leidt den stroom uit 't bed.
De uit de strooming zijnde stroom, wil dus zèlf zich leiden.
En komt daardoor in strijd met d' absolute wet.

24

Het ongewone overschat, wekt zondelust.
De dwaalweg kronkelt door een weeld'rig sprookjesland.
Het rechte pad voert naar de hooge milde rust,
De dwaalweg eindigt bij een steilen afgrond-rand.

25

Wie praalt uit overmaat'gen trots, zaait nijd,
In vruchtb'ren bodem van 't afgunstige gemoed.
Wie aanstoot geeft, verwekt weerspannigheid.
Niet in de bedding zijnde vloed, is: *„overvloed"*.

26

De Volmaakte besturend van voorliefde vrij,
Richt zijn wezen volkomen naar 't innerlijk stroomen.
Onaantastbaar zijnd', raast hem het leven voorbij,
En weerhoudt Hij het niet, in zijn waken en droomen.

27

Zoo wisselt ongewoon, zijn stemming van gemoed,
Want in de strooming zijn, is tegen dwaling stroomen.
Zoo wisselt in het lichaam, tempo van het bloed,
Wanneer van buiten af, emoties tot ons komen.

28

Sterk van aard is de Volmaakte,
In zich zelf bewuste kracht.
Niet dus schijn van 't welbespraakte,
Maar in 't wezenlijke: „macht".

29

Leidt het volk — wetens- en wenschloos,
Leidt het, door zich zelf te zijn.
Onbestemd, tijdloos en grensloos,
Boven vreugd' en boven pijn.

30

Onderwerpt den door kennis verdwaasde,
Die door het veelvoud'ge de éénheid vergat.
Die het menschdom door kennis verbaasde,
Afkeerig van 't *„waarom"* en leerend: „omdat".

31

De Volmaakte mijdt het „doen".
Làât zich door den wil doorstroomen,
Zooals d'olie in katoen,
Wacht tot vlam nabij zal komen.

32

Zoo wentelt zonder tegenhoud 't gemeenschapswiel.
Want afgedwaalde zijstroom, vloeit weder in bron te zamen.
Niets kan de groote wet weerstaan, geen menschenziel.
Want zij die komen gaan terug, daarheen vanwaar z'eens kwamen.

DE HARMONIE DER SFEREN

Vierde Spreuk

33

De „Baan" is wezenloos — Doch onuitputt'lijk werkend,
Verwekt Zij de gedachten, ontkiemend' in ons brein,
Die als gevormd begrip, haar *„zijn"* in 't woord beperkend,
Als *uitdrukking* van *indruk* dus, onuitputt'lijk zijn.

34

Zoo schept Zij de „in-wezen evenredigheid" der dingen,
Hoewel 't scheppend principe ondoorgrond'lijk is,
Hoewel in 't aarde leven, de omstandigheden dwingen,
Heeft toch in wezen, d'oorzaak slechts beteekenis.

35

Daarom, Zij maakt het scherpe bot,
Want àl te scherp maakt wonden.
Wie d'oorzaak kent, aanvaardt het lot
En stompt zich af voor zonden.

36

Daarom, Zij maakt helder het verwarde,
En woelt den knoop in 't kluwen los.
Ziet hij, wiens tè scherpe blik verstarde,
Weer door de boomen heen het bosch.

37

Daarom, verzacht Zij wat verblindt,
Schenkt 't juiste inzicht in de dingen.
Een zonnestraal, die 't netvlies vindt,
Kan 't aardsche licht daaruit verdringen.

38

Zoo schept de Alkracht uit de Chaos „stof",
In eeuwig circ'lend binden en ontbinden.
In 't eeuwig zich verliezen en weer vinden,
Zingt 't nietigst wezen, 's Scheppers hoogsten lof.

39

Onuitbluschbaar licht —
Als zich d'oogen sluiten,
In ons aangezicht
Blijft 't toch licht daarbuiten.

40

Wie zou dan Schepper zijn van 't Hoogste, wie de Vader?
Aan 't eerste ging gewis, het allerlaatst' vooraf.
De kern brengt ons een schim—Zijn wij de oorzaak nader?
De kern bleek slechts de *bast*, die diep're kern omgaf.

Vijfde Spreuk

41
Het „Al-Eene" kent menschlievendheid niet.
De bron welt voor een elk, die zich aan haar komt laven.
Aan wie er dorstig is, naar Goddelijke gaven,
Zij zonder onderscheid, zich weerloos biedt.

42
Schrijdt over 't enkele, als een middel voort,
Al het geschaap'ne, uit haar zelf geboren,
En tijd'lijk in zijn vorm-bestaan verloren,
Blijft cel, die tot het organisme behoort.

43
Gelijk een blaasbalg is het „Al".
Het houdt brandend het vuur der gedachten.
Het houdt wakker de drift der geslachten,
En blaast nieuw leven in verval.

44
Onuitputt'lijk scheppende, toch is „Het" leeg.
De leegte is „in-wezen" ongeopenbaard.
Iets dat men vaag aanvoelt, maar nimmer wordt verklaard.
De mensch zocht naar woorden, het Opperste zweeg.

45
Het „mooie" woord eischt niets van 't innerlijke leven.
't Is slechts een afdruk van het negatief.
Men zegt oneindig malen: „Ik heb lief".
Zonder iets van het „Zelf" daarmede prijs te geven.

Zesde Spreuk

46
Onvergankelijk is levende kracht van 't ontstaan.
Want niets is wordend', of 't is reeds geweest,
In sluimertoestand — in d'Alwijzen Geest,
Waarin eenmaal al wat vorm kreeg, weder op zal gaan.

47
Zij is de eeuwig onbegrepen moeder.
Zich zelf bevruchtend, barend' tegelijk.
Zij is zich zelve, vader — zuster — broeder,
Zij vormt de brug, van Geest — naar 't Aarde-rijk.

48
Zij is de Moeder, en wortel van 't „Al".
De vraag waarop geen antwoord wordt gegeven.
Zij is 't mysterie van den dood, en 't „na-dood leven".
Wat zij deed bloeien, brengt zij tot verval.

49
Gestadig wevend, hoeft zij niet aangespoord.
Gevolg aan oorzaak knoopend, weeft Zij het noodlots net
Het „éene" baart het „and're", naar de volmaakte wet,
In het eeuwig deinend rythme voort en voort.

GROEI NAAR BINNEN

Zevende Spreuk

50

Het „Alom-tegenwoordige" is onvergankelijk,
Want het is nu, en het is overal.
Het is alomvattend en voor alles toegankelijk,
Het is de éénheid, in veelvoud — 't getal.

51

De Volmaakte openbaart zich al verdwijnend.
Lost op den vorm in het oorspronk'lijk „*Zijn*".
Zooals 't „wezen" — kern omsluierd al verschijnend,
't „In-wezen" offert aan 't phantoom, den *schijn*.

52

Zich verliezen, is eind'loos zijn verwerven,
Het naakt blijft, onder 't afgelegde kleed.
„Zich" is de schil, bestemd om af te sterven.
Terwijl 't onthulde 'n nieuwe sfeer betreedt.

53

Aldus wordt zelf-verloren „één".
Het nauwe kleed belette 't gaan.
Ontpopte vlinder blijft alleen,
En fladdert rond in 'n nieuw bestaan.

AANPASSING

Achtste Spreuk

54

Het leven is als 't water, dat stroomt naar laagste oorden,
't Neemt alles in zich op, en dringt in alles door.
Zoo zoekt dan naar den „zin" dezer „klaterende" woorden.
Duikt dùrvend in den stroom, met open hart en oor.

55

Wie zich naar 't minste voegt, komt 't Hoogere nabij.
Naar diepste plaatsen gaan, is mèt het water stroomen.
Aan deze wet kan toch geen sterveling ontkomen.
Wie daarnaar 't leven richt, die maakt zijn krachten vrij.

56

Zich voegen naar het aardsche, is in stof gewinnen.
Is bouwen in de stof, wat geest'lijk is ontstaan.
Aldus bevredigd zijnde schoonheidsdrift der zinnen,
Wordt stoffelijke „zin" — door „stof-vorm"aangedaan.

57

In de sfeer van de ziel is voegen: "zich verdiepen".
Gereed zijn, openstaan, als zeilen in den wind.
Totdat in ons ontwaken, stemmingen die sliepen,
Totdat de „stroom" in ons, 'n kanaal tot doorgang vindt.

58

In de sfeer van 't gevoel is het: „liefde doen groeien".
Aandoeningen vereed'len, „in de ontroering zijn",
d'Ontroering die uit mest, de wond're bloem doet bloeien,
Die 't gist is in de druiven, die dronken maakt van wijn.

59
In de gedachte-sfeer wordt aanpassing: „redelijkheid".
Dus zoeken wij den „zin" van 't ons bestormend denken,
Dan kan ons niet meer 't anders denkend wezen krenken.
Want wie met „rede" denkt, is van zijn eigen dunk bevrijd.

60
Waar men een doel zich stelt, dat het doel ontwikkeld worde,
Van een bepààld belang, naar d'onbepaalde sfeer.
Zoo slechts wordt doel tot middel, stijgt tot hoogere orde.
De waarlijk doel bewuste, heeft geen „bedoeling" meer.

61
Dáár waar geijverd wordt, moet men zijn krachten kennen.
Want wie er kracht verspilt, die ijvert naar verval.
Als paarden in het tuig, moet men zijn krachten mennen,
Dùs ijv'rend werkt de kracht in 't onvolprezen „Al".

62
In 't daadgebied is werkzaamheid: „zich voegen".
Zoodanig werkzaam zijn, dat daad wordt tot idee.
Daar ligt een eind'loos veld nog braak tot ploegen,
Zóó wordt het werkzaam zijn: „Perpetuum Mobile".

63
Zoo delgt aanpassing lijden.
Wordt de bedding gevuld
En de éénheid in beiden,
In het bruidskleed gehuld.

MATIGHEID

Negende Spreuk

64
Als een kruik is uw lichaam, vertrouw — heb geduld
Leer deemoedig uw leêge kruik dragen,
Opdat deez', met het water des levens gevuld,
Niet tot last word' en vloek uwer dagen.

65
Men kan niet scherpen en gelijk beproeven.
Hij die het wapen scherpt, hij blijve bij zijn taak.
Scherp slijpen, doe men rustig naar behoeven.
Scherp-rechter zijn, dat is beduidend and're zaak.

66
Men kan niet hebben en gelijk behouden.
Behouden is bezit voor alle Eeuwigheid.
De jeugd wordt oud, en sterven moeten d'ouden.
Wie houdt het water vast, dat door de vingers glijdt?

67
Teugellooze zelfzucht, moet wel zonde verwekken.
Iets willen behouden terwijl het verglijdt,
Maakt de fanatici, van haat vervulde gekken,
Die in and'ren binden, hun teugelloosheid.

68
In nietigheid levend het werk te volbrengen.
Verlangende, niet meer dan werktuig te zijn.
Naar binnen verwijden, naar buiten verengen,
Dat is voorbeeld gevend, en volgend de „lijn".

ZELF-TUCHT

Tiende Spreuk

69

Waar ziel heerscht over zinnen,
Het fijne boven grof.
Daar zal het „wezen" winnen,
En past zich aan, — de stof.

70

Mensch zijn, is opwaarts streven.
Een bloem naar zon gericht.
Het Geest'lijke voedt 't leven.
Het duist're drinkt het licht.

71

Zelfopvoeding leidt tot gelijkheid van aard.
Zich zelve kennen, is anderen doorschouwen.
Wie tot medemenschen een afstand bewaart,
Kijkt door een bril, in plaats d'oogen te vertrouwen.

72

Voorbeeldig is, wiens oordeel werd verruimd,
Wie rein is, kan een ander niet besmetten.
Wie and'ren oordeelt, heeft de kans verzuimd
In 'n stil moment, eens op zich zelf te letten.

73

Gevoel van and'ren sparen, doet zelf-tucht in ons groeien.
Gemeenschap grondt op wederkeerigheidsgevoel.
Wat laag is moet omhoog en wat hoog is zich besnoeien.
Zóó lost zich 't Ego op, in 't hoog gestelde doel.

74

Lotwisseling voert tot ontvankelijkheid.
Wie zelf dooreengewoeld werd, leert stormen begrijpen.
Slechts in doorploegde aarde kan 't korenzaad rijpen.
Koren geeft brood, brood onafhankelijkheid.

75

Het ware inzicht toont de onbelangrijkheid van 't weten.
Het weten dat op 't uiterlijk verschijnsel is gebouwd.
Inzicht is schouwen-in, daarbij zich zelf volmaakt vergeten,
Terwijl de wetenschap 't object vanuit zich zelf beschouwt.

76

„Scheppen dus en verder geven."
„Vlam zijn, die ontbranden doet."
Dat's de groote wet van 't leven,
Is de stuwkracht in ons bloed.

77

Werken dus en niet gewinnen.
Wat is rijker zijn dan rijk?
Wie een goudveld wil ontginnen,
Wint het goud uit slib en slijk.

78

Overgroeiend geen geweld te plegen.
Heerschen en niet over-heerschend zijn.
Schaduw biedend — is de palm een zegen,
In de eind'loosheid van de woestijn.

HET NUT VAN DE STOF

Elfde Spreuk

79

Dertig spaken komen samen in de naaf van 't wiel,
Als gevolgen die in d'oorzaak te zamen vloeien.
Terug stralend middelpunt — Aldus is 's menschen ziel,
De navel der emoties, waaruit daden groeien.

80

De ruimte tusschen spaken, is „wezen" van het rad.
Aldus, waar vorm verscheen, werd „wezen" weggedrongen.
Omslotenheid door vorm, schept de ruimte om tot gat.
Zooals 't geschreven lied vorm krijgt, als 't wordt gezongen.

81

Uit leem ontstaat de vaas.
Wie gaf de „leegte" vorm?
Wie schiep uit klaarte 'n waas?
Hoe komt uit stilte storm?

82

De „leegte is gevuld.
Uit „leegte" wordt geschapen.
Wie dit geheim onthult
Kan waken in zijn slapen.

83

Muren — deuren — ramen, zie het huis staat klaar.
Maar het „wezen" woont er, tusschen deur en ramen.
Romp — hoofd — armen — beenen, lichaam met elkaar
Maar door welke bind-kracht kwamen zij te zamen?

84

Het stof-bestaan wil van het nut getuigen,
Als de gedachte die, wil zij verklaard,
Door klank of schrift zich aan ons openbaart.
Zoo leert ons 't riet, van recht naar krom te buigen.

85

Onstoff'lijk is, in wezen-zijn.
In wezen-zijn is vorm ontberen.
Het in den stof-vorm denkend brein,
Kan „vorm-loos" niet definieeren.

HET JUISTE INZICHT

Twaalfde Spreuk

86
Tè scherp zien, ontaardt in staren.
In de schaduw onontdekt,
Blijft nog zóóveel te verklaren,
Sluim'rend buiten 't lichteffect.

87
Tè scherp luist'ren naar de dingen
Die luidruchtig langs ons gaan,
Maakt ons doof voor fluisteringen,
In het zielsgebied ontstaan.

88
Onze goede smaak ontkennend
Vreet het zoogdier gras en klaver
Zijn gehemelte verwennend,
Eet het „mensch-dier" het cadaver.

89
Met alles willen spelen, doet brooze dingen breken.
Geeft dus het kind tot spelen, geen Saksisch porcelein.
Weet steeds te onderscheiden, het doen, van denken — spreken,
Wie speelt met woord en daad, is op riskant terrein.

90
Tè sterke begeerte, stompt af het vermogen.
Vermogen is, begeerte meester zijn.
Wie meester is in kort en duid'lijk betoogen,
Vermijdt den omhaal, volgt de rechte lijn.

91
De Volmaakte het „Ik" op het „Niet-Ik" verovert,
Zich openbarende als persoonlijkheid.
Schoone slaapster, uit lethargie wakker getooverd,
Uit 't ongekende, in de gewoonlijkheid.

92
Het Ego op 't „Niet-Ik" gewonnen
Zal niet meer in 't duister vergaan,
Wanneer men in 't diepste bezonnen
Zich zelf blijft, in 't aardsche bestaan.

93
Houdt niet zich bezig met gewinnen,
Is doende slechts, zich zelf te zijn.
In wezen groei is, groei naar binnen.
Zich zelf vergoden, groei in schijn.

VAN GENADE EN SCHANDE

Dertiende Spreuk

94
Genade vragen,
Schande verwerven.
Levend verdragen,
Vloekende sterven.

95
Eer en roem zijn booze vrinden.
Ze omhangen U met lof.
Bukken zich voor U in 't stof,
Maar wee, als z'uw zwakheid vinden.

96
Onderwerpt U — om anderen te behagen,
En genadiglijk wordt gij geduld.
Zoolang gij hun eigen leemte vult,
Moogt gij rustig om hun bescherming vragen.

97
Zelfverneed'ring om anderen mild te stemmen,
En genadiglijk heft men u op.
U bereikt met hen den hoogsten top,
Daar ze u stijgend, met vasten arm omklemmen.

98
Maar — o wee, wanneer na zulk een streven,
Eigenwaarde in uw ziel ontwaakt.
Als ge 't hooggestemde loflied staakt,
Keert genade en in schande slijt g'uw leven.

99
Het lijf is de drager van al wat bezwaart,
Het vaandel van stoffelijk streven.
De wortel die de sappen in zich vergaart,
Waar zonder de plant niet kan leven.

100
Wie geest van stof weet te onderscheiden,
Streeft niet naar aardschen roem en eer,
Bewaart den afstand tusschen hen beiden,
En leidt ze in de juiste sfeer.

101
Wie laag're neiging goed wil leiden
Die leidt ze naar het Hoog're af.
Zich van het „lager-zelf" bevrijden,
Is wederopstand uit het graf.

HET ONTASTBARE

Veertiende Spreuk

102
De zin die zoekt, doch niet ontwaart
De „atmosfeer" der aardsche dingen,
Is als een scherp geslepen zwaard,
Dat tracht het luchtruim te doordringen.

103
Zoo sluimert in den schoot der eeuw'ge harmonie
Het ongeboren lied, met ooren niet te hooren.
De zinnen ondergaan de klank als melodie,
Maar 't ruischen van de bron, gaat in die klank verloren.

104
O, handen, die vormen de kneedbare dingen,
O, handen, die spier zijn en knoken en pees,
O, handen, die zeeg'nen, in wanhoop zich wringen,
Gij tast naar het „*wezen*", doch grijpt in het *vleesch*.

105
„Drie-eenheid", bovenzin'lijk, en niet te onderscheiden,
Gevoeld — gezien — gehoord, daaruit geopenbaard.
Drieheid in één vervloeid, als het „nu moment" der tijden,
De éénheid als begrip, dat „véél" in „één" verklaart.

106
Het denken kent alleen
Het ding in zijn verschijning.
't Is groot of nietig, „één".
En „één" kent geen verkleining.

107
Het denken kent als éénheid, het alomvattend wijde:
„Beneden diepste diepten", „hoog boven 't allerhoogst".
Het vat de oorzaak samen, in haar verschijnings-zijde,
Vat ploegen, groeien, maaien, dus samen in: „de oogst".

108
„Drie in één, is niet in drie te deelen.
Toch is één, uit drie ontstaan.
Veel maal één — maakt nog niet één uit velen.
Eén kan boven velen gaan.

109
Het denken omvat het „ééne", als eeuwig onbestemd.
Want eeuwig ontstaat uit het éene het ander.
Eind'looze variant, op trilling der oertoon afgestemd.
Aldus rijgt de tijd uur na uur aan elkander.

110
Vormlooze vorm.
Verschijninglooze verschijning.
Normlooze norm,
Verdwijninglooze verdwijning.

111
Niet uiteen te zetten en niet saam te vatten.
Wie maakt om het hart een levend mensch?
Wie dan maakt het „natte", zonder water spatten?
Wie maakt het verlangen zonder wensch?

112
Beginloos — eind'loos in één begrip.
„*Nu*" is het verloren verleden.
Kip legt het ei, uit het ei de kip.
Welk ei baart den haan die moet treden?

113
De „Baan" herkennen, is in de oorzaak leven.
Van het uitgestraalde, straalpunt zelf te zijn.
Het eeuwig nemen, wordt tot eeuwig geven.
Zoo verloopt de „Baan" in vastgelegde lijn.

114
De oorsprong van den stroom, is niet in zee te vinden.
De kracht die leven wèkt, mondt uit in het bestaan.
Naar buiten is de stof, die waait met alle winden,
Naar binnen stroomt de „Baan" door storm onaangedaan

115
Eerst het rustpunt vinden,
Onbewogen staan.
Wat ons boeit — òntbinden,
Daarna voorwaarts gaan.

HET VERLOREN „WETEN"

Vijftiende spreuk

116
Meesters in wijsheid die de dingen doorgrondden,
Kenden „aanleg" — „wezen" — en „werkelijkheid".
Wisten dat zij slechts in het aardsche bestonden,
Om tot 't Hoogere te worden voorbereid.

117
Onbewust bleef deze zielekracht.
Niet beredeneerd en niet berekend.
Gehoorzamend d'absolute macht,
Met den aardschen dwang en wetten brekend.

118
Dit onbewuste gaf grootheid aan haar wezen.
Zoo werd zij als het onbeschreven perkament,
Waarop het stoff'lijk oog vergeefs tracht te lezen,
Wat de „Dictator" als het Hoogst' bewustzijn kent.

119
Omzichtig als wie in het wintergetij
Verraderlijken stroom wil bevaren.
Gevaarlijke ijsblokken, voor- en langszij,
Moet al zijn stuurmanskunsten vergâren.

120
Wie rondom zich vijanden vreest,
Leert scherp toezien en scherp luisteren.
Zoo is ook de critische geest,
Laat zich aan geen drogbeeld kluisteren.

121
Als de vreemdeling zoo koel
Vreemd aan der gewoonte neiging,
Oog gericht op 't éene doel:
„In zich zelf bewuste stijging".

122
Wijkt als het smeltend ijs terug.
IJs is niet van eeuw'gen duur,
Blijft niet onverzettelijk stug
Smelt bij hooge temperatuur.

123
Ruw als onbehouwen hout,
Niet tot afgodsbeeld gesneden.
Eén met 't ongerepte woud,
Door geen menschenvoet betreden.

124
Als het dalbekken zoo wijd,
In zich dragend alle stroomen,
Die door alle Eeuwigheid,
Uit het hoog're tot hem komen.

125
Als troebel water, ondoorzichtig.
Doorzichtig is het oppervlak.
Slechts wat bezinkt, is 't meest gewichtig.
Eerst komt de stut, en dan het dak.

126
Wie van de huidige intellectueelen,
Heeft de moed en de kracht om de muren te slechten,
Opgestapeld verstand, dat het menschdom blijft knechten
Waarbinnen dwazen, de rol van wijsgeer spelen.

127
Wie hunner durft den dood trotseeren,
Geen uittocht met trompetgeschal,
Maar opgaan in het Groote „Al"
Door in zich zelven in te keeren?

128
Zij hebben eens de „Baan" gekend,
Maar konden niet haar licht verdragen.
Zoo kwam de nacht en brak de dagen,
Door kunstlicht, zijn z' het Licht ontwend.

129
Het bewogene wilde zich zelf bewegen
En liet het Eeuwig-rythme los.
De draad ontwond zich aan den klos,
Wie houdt er de lawine die neerstort tegen?

130
Het zelf-gevoel aldus gegroeid,
Deed verder steeds den draad ontwinden.
Hoe verder aan de bron ontvloeid,
Hoe grooter lust — „zijn" weg te vinden.

HET TIJDELIJKE EN HET EEUWIGE

Zestiende Spreuk

131

Het leven is als het licht alom.
De mensch is lamp, die het openbaart
En tijdelijk 't Licht in zich bewaart.
De mensch denkt zelf 't licht te zijn — hoe dom.

132

De lampen wiss'len, niet het licht.
Hier heeft de mensch het oog voor goed geloken,
Dáár wordt alweer een nieuwe lamp ontstoken.
Zóó is het leven ingericht.

133

Kringloop: — sterven — baren,
Zomer — volle bloei.
Herfstwind — doode blaâren,
Lente — nieuwe groei.

134

De zomer komt — de winter gaat.
Hun vergankelijkheid is noodwendig.
Veranderlijk is elk kwadraat,
Doch de cirkel blijft eeuwig bestendig.

135

In de Schepping is alles evenredig.
Er is geen pauze, geen hiaat.
Ieder „*nu*" omvat tweeledig,
't Moment dat komt, 't moment dat gaat.

136

Ware kennis van des levens wezen,
Is verdiepen van den Geest.
Ieder die op school heeft leeren lezen,
Weet niet altijd, wàt hij leest.

137

Ieder wezen is een openbaring.
Wat wij zien, dat is het stoff'lijk kleed.
Het omhulsel sluiert de verklaring
Dùs verklaart de wetenschap — concreet.

138

Terug dus naar de alleroudste bron.
Wie daar geland is, voelt zich als het kind
Dat weer in sprookjes zijn verstrooiing vindt
En weer gelooft in 't koninkrijk der zon.

139

Het kind leeft buiten grens der tijden.
Van der gewoonte last bevrijd,
Kan 't hooger „Ik", de vleugels spreiden,
Verheft zich in d'oneindigheid.

140

Wie zoo vertoeft in hooger sferen,
Brengt hoog're ondervinding mee,
Als bouwstof om den mensch te leeren,
Van daad te groeien — tot idee.

141

Van „Meester" zijn wordt men verheven.
Hoog tronend boven d' aardsche sfeer.
Het vormkleed zinkt ter bodem neer
En dunner draad wordt niet geweven.

142
„Het" — zóó verheven boven het geopenbaarde
En niet gehinderd door een stof die bindt,
Wordt weder opgelost in 't eeuwig onverklaarde
Waar 't laatst gevolg, de eerste oorzaak vindt,

143
Aldus is afstand overwonnen.
't Meest verre is het dichtst nabij.
De tijd *is* niet — en nooit begonnen
Er is geen „straks" — en geen „voorbij".

DICTATORSCHAP

Zeventiende Spreuk

144
Gemeenschap laat zich gaarne leiden,
En voelt zich veilig in 't gareel.
Uit angst — alléén met veel te strijden,
Voegt zich tot „één", de kracht van „veel".

145
Zoo prijst het volk het wijs besturen,
Gelooft, en geeft zich aan de macht.
Aan 't woord dat hen weet aan te vuren,
Dat daden-drang herleidt tot kracht.

146
De leider door die kracht geheven
Beschouwt zich als voorzienigheid.
Beschikkend over dood en leven,
Bindt hij het door afhank'lijkheid.

147
Zoo werd de kracht die zocht naar wegen
Tot uiting, in de kiem gesmoord.
Tot vloek werd de verworven zegen
En de gemeenschap wreed verstoord.

148
Gemeenschap wáár en goed te leiden,
Wil zeggen: — bedding zijn van stroom.
De stuwing doorgang dus bereiden
Zóó slechts houdt men d'oerkracht in toom.

149
De Meester aan zijn macht geketend,
Spreekt — dreigt — bestraft — moraliseert.
Zich in zijn overmacht vergetend,
Heeft macht zich tegen hem gekeerd.

150
Aldus torst de gemeenschap klagend,
Het op haar schouders drukkend juk,
Van troost'loos leed en schijn-geluk,
Als zelftucht, ontucht stil verdragend.

DE PARADIJSVLOEK

Achttiende Spreuk

151
De „Baan" ging verloren.
't Werd donker en leeg.
Het „Ik" werd geboren
En het „Tao" zweeg.

152
Zoo trad het „Ik" naar buiten,
Als de Persoonlijkheid.
Moest zich oordeelend uiten,
Als meerderwaardigheid.

153
Het oordeel òver dingen
Beheerscht 't object in schijn.
Zèlf in het wezen dringen,
Is: in het oordeel zijn.

154
Werking deelt zich aan ons mede,
En wij wòrden aangedaan.
Dit verklaren met de rede,
Dat is: voor een spiegel staan.

155
„Oer één zijn" — werd van één gescheiden.
Het foetus scheurde moeders' schoot.
Zij zag haar leven naast zich schrijden,
Zij zag het sterven 'n eigen dood.

156

Zij voelde vaag iets uit haar leven,
In 't losgelaten leven overgaan.
Dat wat zij uit zich had gedreven,
Trok in haar bloed, het losgelaat'ne aan.

157

Uit ied're twee — wordt weder één geboren.
Eén paart zich — en wordt weder twee.
Het „oer-één" der gemeenschap ging verloren,
Als d' eerste druppel in de zee.

158

„Oer één zijn" is: het „één" uit „velen".
Volk'rendom is het „véél" uit „één".
De steen kan wel in gruis zich deelen,
Verdeeld gruis echter vormt geen steen.

DE EEUWIGE BEGEERTE

Negentiende Spreuk

159

Ach wat wij al moeten weten,
Van wat and'ren vóór ons dachten,
En in boeken samenbrachten.
En we mogen niets vergeten.

160

Ach wat wij al kennen moeten.
Bukkend over de geschriften,
Denken — vergelijken — schiften,
En in duist're termen wroeten.

161

O, indien we 't toch eens wagen,
Inplaats van geleerde boeken
Alles in ons zelf te zoeken;
Alles in ons zelf te vragen.

162

Plichten, zóó hoog aangeslagen,
Zijn mooi uitgedoste slaven,
Die, als wij ze vrijheid gaven,
Lam aan onze voeten lagen.

163

Ach, wij bouwen hooge muren
Van conventie en fatsoen.
Om gescheiden van de buren
Stille zondigheid te doen.

164
Maar wanneer die muren vallen,
Door een stormvlaag neergeveld,
Staan we weerloos met ons allen,
Sidd'rend voor het Al-geweld.

165
Het anders willen dan een ander,
Wordt oogmerk waarnaar ieder streeft.
In wedloop jagend naast elkander,
Wie wel den langsten adem heeft.

166
O, slechts te hebben wat we ontberen.
't Is juist dàt, wat een ander heeft.
Terwijl de anderen juist begeeren
Dat wat de wereld hun niet geeft.

167
Ach, dat wij naar de bloemen schouwen.
En naar de vogels in hun vlucht.
Waarom toch op begeerte bouwen,
Waarin de zwarte zonde zucht.

168
Wat moèt, behoort, en wat men wil,
Daarvoor zijn duizend schoone frazen.
Wie ware wijsheid heeft zwijgt stil.
Het net heeft even zooveel mazen.

169
Het zwijgen remt welsprekendheid,
Zooals de dood spreekt van het leven.
De eenvoud remt berekendheid.
De waarheid is een worm gegeven.

170
Aldus: Oorspronk'lijk schijnen,
Is slechts een afdruk zijn.
In nietigheid verdwijnen,
Getuigt van „groot" in 't „klein".

171
Aldus: zonder persoonlijk oogmerk te schijnen,
Is in waarheid zijn, van geen belang.
Een schip op de golven zich voegend naar 't deinen,
Getuigt méér van doel-bewusten gang.

WAARACHTIGE WIJSHEID

Twintigste Spreuk

172
Verstand is vernietiging van hooger leven.
Het bracht ons den eeredienst van het woord.
Het „wezen" aldus met een lijkkleed omweven,
Wordt in schijnwaarheid van frazen vermoord.

173
Hoe nietig, met 't woord zich te verzetten,
Tegen de scherpte van 't verstand.
Dat is: 't ééne mes, aan 't and're wetten,
Doch slaat niet 't wapen uit de hand.

174
Maar wie er leeft, 't verstand negeerend,
Hand'lend naar innerlijken drang,
Zich naar het wezenlijke keerend,
Die is in waarheid van belang.

175
Plichtmatig hand'len uit verstand'lijk overwegen:
„Zoo doet het alle-man, dus zoo is het goed."
Plichtmatig houdt dus niemand ooit een oorlog tegen.
Wie is aansprakelijk voor 't vergoten bloed?

176
Zondige waanzin, zich verzetten
Tegen het drogbeeld van 't verstand?
Zondige waanzin? — Menschen wetten.
Bloed vloeit in aad'ren niet in zand.

177
Het innerlijk bewogen zijn — uit zich in de golven,
Aan het oppervlak van de woel'ge menschenzee.
De oorzaak ligt onpeilbaar diep in den schoot bedolven,
En deelt zich aan den licht bewogen spiegel mee.

178
Een feestdag en een lentenacht,
De lucht is vol mystiek.
De menschheid die om 't „wonder" lacht,
Laaft zich aan romantiek.

179
Laat huizenhoog de storm de golven zweepen,
De veil'ge haven is het eind'lijk doel.
Wat deert het schip dan deining en gewoel,
Als 't anker spant, in bodem vastgegrepen.

180
Zoo leef en weef ik — voort en voort.
En knoop de draden van het heden,
Te zamen aan 't nabij verleden
Als d' harmonie weeft het accoord.

181
Begeerte is: „zichzelf verterend vuur".
Hoe meer men 't voedt, hoe wilder vlammen loeien.
Maar doode sintels zullen op den duur
Het vuur versmoren, en het d' adem snoeien.

182
Een ieder wéét. — Wie kan naar waarde schatten?
Ik sloeg een blik in de oneindigheid.
Een ieder wéét — Ik kan slechts vaag bevatten.
„Ik wéét" — is 'n dwaze tegenstrijdigheid.

183
„Saâmhoorigheid" — zoo preêken het de menschen.
Millioenen armen sterven in een schamel krot,
Terwijl ze zieltogend rijkdom verwenschen,
Beroepen staat en kerk zich op het hoogst' gebod.

184
Maar wie als Ik — de wetten leert begrijpen,
Die wenscht niet te regeeren in den staat.
Eerst zal de halm tot eetbaar koren rijpen,
Opdat het brood zich goed verteren laat.

185
Elkeen zegt: „Ik heb ervaring"
Zooals: „Ik heb geld op zak".
Wilt gij daarvoor een verklaring?
„Olie drijft op 't watervlak".

186
Een dwaas laat zich door niets vervoeren.
Vreugd' of smart, 't glijdt langs hem heen.
Maar ach, een bloem kan hem ontroeren,
Dit begrijpt een dwaas alleen.

187
Ik stoot mij niet meer aan de werk'lijkheid.
Ziet — tusschen schot en doel trilt d' ijle sfeer.
De punt'ge pijl die 't vleesch tot wonde splijt,
Vindt in 't luchtledige geen tegenweer.

DE EEUWIGE VERVULLING

Een en twintigste Spreuk

188
De „Baan" als openbaring is het Eeuwig ware.
„Het" wil genoemd zijn, dus wij kleeden 't in begrip.
Diep in de Stof bezonken, licht het Eeuwig „klare"
Nabij is 't machtig groot, en eind'loos ver: — een stip.

189
Maar wie doorschouwt de werking achter d' openbaring.
Een rits'lend blad, een grasspriet, zóó nietig — 't maakt ons stom.
Een hooggeleerd betoog, 'n formule — een verklaring?
't Determineert de uitkomst — Maar wie ontleedt de som?

190
Zie hier een resultant.
't Is maar een molecule.
't Bestaat in ons verstand,
Maar kent gij de formule?

191
Eicel en zaadcel — o hoog verstand'lijk mensch,
Zij vormden saâm uw arrogante wezen.
Gij bouwt een wereld, en *Gij* bepaalt de grens.
Zeg mij geneesheer, kunt *Gij* een wond genezen?

192
Ziet, een korrel op uw hand,
Bergt den eik van duizend jaren
Hoe kan menschelijk verstand
Dan uit „vorm" het „zijn" verklaren?

193
De korrel tot een eik gegroeid,
Hoogmoedig kent het zaad niet meer.
De storm, die met de korrel stoeit,
Velt in één slag den eik ter neer.

194
Zoo ook het menschelijk verstand.
Het kiempje groeide tot 'n despoot.
't Schiep een woestijn, uit korr'len zand,
Vindt daarin moegedwaald den dood.

195
De laatsten zullen de eersten zijn.
Wat werk'lijk is, ontstond uit 't wezen.
Nauw' is de barens-wond' genezen,
Of het groeiend „Ik" baart nieuwe pijn.

196
Nimmer kan de kracht vergaan,
Die ontbinden doet het leven.
Gisting is: „de bindstof weven,
In het eeuwig voortbestaan".

197
Ik wéét — want zèlf ben ik gestorven,
En uit de gist weder opgestaan.
Wat mij bedierf, is zelf bedorven.
Ik ben in 't Eeuwige ingegaan.

HOOGERE WISKUNDE

Twee en twintigste Spreuk

198
Men kan één, in vele deelen scheiden.
Toch is ieder deel weer één geheel.
Het object heeft voor ons vele zijden.
Het aanschouwend, zien wij slechts een deel.

199
Bocht is: „ontelbaar aantal rechte lijnen".
Zoo vormen vele vlakken saâm een bol.
Alleen uit leegte kan de vorm verschijnen,
Dus is de leegte onuitput'lijk vol.

200
Draad geknoopt aan draad,
Zoo wordt doek geweven.
Als men 't weefsel schaadt,
Moet 't geheel begeven.

201
De Volmaakte is som van alle deelen.
Het deel streeft naar: „volmaakt te zijn".
De gemeenschap is som van eind'loos velen.
Elk deel, 'n gemeenschap weer in 't klein.

202
Zich zelf niet sparen, doet aller aandacht trekken,
Zooals de pijn aandacht vestigt op 't orgaan.
Dat is in 't „Al", dus de hoog're krachten wekken.
Alleen wie pijn kent, leert in deemoed verstaan.

203
Met zich zelven ontevreden,
Munt men uit boven de rest.
„Klein” laat zich tot ’t kleinst’ ontleden.
„Beter” groeit tot „allerbest”.

204
Wie zich zelve weet t’ ontdekken,
Heeft de grootste vondst gedaan.
In zich zelf zich t’rug te trekken,
Daarmee trekt men and’ren aan.

205
Wie met zich zelven geen genade heeft,
Zal zeker and’ren geen genade vragen.
Slechts hij is groot, die onafhank’lijk leeft,
En niet als slaaf, den last der gunst moet dragen.

206
Wie voor zich zelf niets wenscht, wat wil men hem beloven?
Als in het „niet-verlangen”, zijn heel bezit bestaat.
Waarin tast men hem aan, wat wil men hem ontrooven,
Als hij u zijn begeerten, als jachtbuit achterlaat.

207
Er is een macht tot willen
Waardoor een Heelal ontstaat.
Die werelden kan tillen:
De wil die het booze laat.

AANDOENINGEN VAN HET GEMOED

Drie en twintigste Spreuk

208
Gedachten die veranderen zijn waar.
Wie niet vooruitgaat, kan niet verder komen.
Wie niet beweegt, ontwikkelt geen gebaar,
En zonder stuwkracht kan geen water stroomen.

209
Hoe heviger de storm
Hoe korter is de duur.
Aldus is ook de norm
Der mensch’lijke natuur.

210
In bliksemflits en donderslagen,
Ontlaadt in ’t zwerk zich d’ atmosfeer.
Het dier-mensch stelt in woede vlagen
Zich tegen ’t hooger Ik te weer.

211
Een eeuwig voorbeeld is het machtig wijd Heelal.
Nu eens door storm bewogen, dan in serene rust.
Den naakten bergtop en het lief’lijk vruchtbaar dal,
De „Logos” schiep dit alles, diep in zich zelf bewust.

212
In eeuwige omvorming is het Heelal
Middelpunt vliedende en middelpunt zoekende kracht.
Zoo ook ’t menschenkind op het aardsch’ tranendal
Stijgend in het licht, of worstelend in angst-zwarten nacht.

213
Wie nauwgezet de natuur bespiedt
En zich bewust wordt van haar wetten,
Wie in „Haar" 't hoogste voorbeeld ziet,
Zal door geen dam den stroom beletten.

214
Hij zal in zich een beeld doen groeien,
Een rechten weg, die voert naar 't doel.
En langzaam zal het op gaan bloeien,
Een in-zich-zelf bewust gevoel.

215
Wie 't leven kent, raakt met den dood vertrouwd,
Verrotting is: 't vergaan van oude waarde.
Wie sterke vlam wil, zamelt 't dorste hout.
Hoe vetter mest, hoe vruchtbaarder de gaarde.

216
Er is geen kracht dan die uit „Haar" ontstaan.
Er is geen wet dan uit Haar wil geschapen.
Zoo — wie er in Haar Al-macht is ontslapen,
Zal nimmer in het duister ondergaan.

217
Zoo — wie zich aan te passen weet aan de natuur,
Die leert 't verborgen lied, dat ritselt in de blaad'ren.
Die leert de eindeloosheid kennen in den „duur",
En voelt haar eeuwig rythme kloppen in z'n aad'ren.

218
Zoo — wie zich aan te passen leert aan het ontbinden,
Legt zijn begeerten af, als faeces van den Geest.
En zal in rein gewaad zijn „Ego" wedervinden,
Verlicht en vrijgeworsteld van het dwingend beest.

219
Gelijkgeaard want op 't oneind'ge afgestemd,
Wijkt wisselvalligheid — voor ongestoorde rust.
Het laag're dier is overwonnen en getemd,
In allerhoogsten zin zijn wij onszelf bewust.

BETREKKELIJKHEID DER STOF

Vier en twintigste Spreuk

220

Wie op de beenen rust, vindt tijd'lijk evenwicht.
Maar als het rustpunt wijkt, gaat 't evenwicht verloren.
Wie in zichzelven staat, in het innerlijk' licht
Die staat onwankelbaar, en niets kan hem verstoren.

221

De beenen spreiden, is niet voorwaarts gaan.
In gang zijn is: de Geest in werking stellen.
Ons voortbewegend, zien wij alles aan,
Waarachtig gaan, *is aan de bron ontwellen.*

222

Het uiterlijke licht, bestraalt 't door stof omhulde.
Zich plaatsen in dat licht, is slaaf zijn van de stof.
Stof zelf is schaduwbeeld van 't eeuwig onvervulde.
Het Geest'lijk licht is ijl, het aarde licht is grof.

223

Wat heet: het doel bereiken in het aardsche leven?
Bij het hoogste punt van stijging, vangt weer daling aan.
Het voedsel wordt verbruikt de aarde weêrgegeven.
Zoo is het doel slechts middel tot eind'loos voortbestaan.

224

Wie zich een houding geeft, is onderdaan.
Slaaf van 't instinct, wil hij de wet verwringen.
Een bloem kan bloeien — welken — en vergaan,
Maar niet het liedje van den vogel zingen.

225

Aldus: wie hoog zich plaatst daalt af.
Wat hoog is — moet in „diepte" stijgen.
Wie hoog zich plaatst — graaft zich een graf.
De hoogste roem is — need'rig zwijgen.

226

Zoo neemt de mensch, het hem geschonken leven,
Uit handen van de onvolprezen macht.
Ontleedt en scheurt — in plaats het voort te weven.
Keert zich van 't licht, en wentelt zich in nacht.

227

En achter 't eens geschapen waanbeeld jagend,
Is zijn bestaan op zinsbedrog gebouwd.
Zoo tast hij rond, steeds onvoldaan en klagend,
Terwijl hij zelfs zijn schaduw niet vertrouwt.

228

Maar wie geworteld is in 't eigen wezen,
Met alle poriën naar het licht gewend,
Kan in 't verborgen boek der Schepping lezen,
Zoodat hij schijn — van waarheid onderkent.

HET ORDENEND PRINCIPE

Vijf en twintigste Spreuk

229
De oerkracht is het eeuwig ordenend principe.
Het zand dat zich aan alle vormen past.
Het stort zich in den vorm en openbaart het „type".
Zoo tilt de drager nooit meer dan zijn last.

230
't Is oorzaak van alles wat eens werd geschapen,
Als „één" is de wortel van ieder getal.
Als „één" is 't Oneindige hier — overal
't Ondeelbaar moment — tusschen waken en slapen.

231
Onveranderlijk — standvastig — verschijningloze kracht
Zoo is zij als de adem die de longen vult.
Zoo is zij als de onrust in het ongeduld,
Die geen doel ooit kan bereiken, want niet het einde wacht.

232
Zich zelf oergrond — eeuwig zich zelf gelijk.
Als sluimerende vonk, in vuursteen en tonder.
Placenta der bouwstof van 't hemelrijk.
Allergeringste oorzaak en grootste wonder.

233
Oer-neiging in ontwikk'lingsgang,
Oer-drift het allerdiepst' te openbaren.
In 't Al-bewustzijn groeit de drang
Om staam'lend, zelfbewustzijn te verklaren.

234
Het oerslijm is leven,
Afdruk van het Al-bewuste
In 't bronstige beven
Door de Scheppings-drift gekuste.

235
In „grootte" uit zich de kracht.
In „omtrek" uit zich het wezen.
In „duisternis" uit zich nacht,
Zooals „angst" zich uit, in vreezen.

236
Het waarlijk groote is niet te meten,
Want groot, kan nimmer „grooter" zijn.
Het mensch'lijk groot is aldus klein.
Niets is er grooter dan wat wij weten.

237
Onmeet'lijk, is oneindig ver,
Want 't aller-verst' is te bepalen.
Maar wie kan in de „hoogte dalen",
En „dieper stijgen" dan een ster?

238
De sterren staan noch hoog, noch laag.
De afstand is aan tijd gekluisterd.
Zoo ligt, voor wie aandachtig luistert,
Het antwoord klaar in ied're vraag.

239
Wij meten alles naar de grootte der aarde,
De hemel moet dus zeker grooter zijn.
De „Baan" die 't Al omvat, nòg grooter in waarde.
Nòg grooter dus de Schepper — mensch — hoe klein.

240
Zoo zijn er „vier" — die 't Groote ons verbeelden?
Vanuit 't geringste is het Groote opgebouwd
Waar zijn de machten, die het dùs verdeelden?
Of werd wellicht te veel op „oogen-maat" vertrouwd?

241
De mensch aldus, meet met gelijke maten.
Doch stilstaand reikt hij niet voorbij den top [1]).
Vooruitgaand' moet hij alles achterlaten,
En stijgend heft hij niet de basis op.

242
Zoo moog' de aarde door de heem'len snellen,
Op ied're plaats, blijft aarde middelpunt.
Men kan de naaf niet in het wiel verstellen.
Verplaats aldus uw navel als ge kunt.

243
Zoo houdt de „Baan" — hemel in zich omsloten.
Zoo draait het wiel, de naaf draait eeuwig mee.
Hoogmoedig mensch — gij wilt Uw macht vergrooten,
Er is niets kleiner — dan Uw waan-idee.

244
Zoo is de „Baan" — dus wiel en naaf te zamen.
Omvat het eerste en het laatst' in één.
Niets is te noemen — buiten „Naam der namen".
De „Baan" is 't Al — en is: zich zelf — alleen.

---

1) Hier bedoeld vingertop.

HET ZINNELIJK BEGEEREN

Zes en twintigste Spreuk

245
Ernst is dieper dan genot.
De wortel zetelt in de aarde.
De bloem bloeit in de zonnegaarde,
Zoo beschikt het wijze lot.

246
Zoo wordt het laag're aangedaan,
Door wat in 't Hoog're is bewust.
Voortplanten doet het teelorgaan.
Hoog troont de rede — laag de lust.

247
De hoog're mensch laat lust besterven,
En plant zich zelve geest'lijk voort,
Teneinde 't Hoogste te verwerven,
Gebiedend over daad en woord.

248
Zoo kan hij, levend in de stof,
Zich zelf van binnen uit beschouwen,
En in zich zelf een wereld bouwen.
't Doorzichtig ijle — dringt door grof.

249
Hij die dit wetend, zich aan de stof vergrijpt,
Om in losbandigheid zijn lager Zelf te voeden,
Is als de beul, die het moordend wapen slijpt,
En zich zelf wondend aan de scherpte dood zal bloeden.

250
Niets is zoo licht te wekken als de zinnen.
Genotzucht sluimert met een wakend oor.
Het lager „Ego" wil zich zelf beminnen,
En holt er als een teug'loos paard vandoor.

MISBRUIK VAN MACHT

Zeven en twintigste Spreuk

251
De beenen dragen het lichaam voort.
Wie aldus gaat, kan struik'len over hinderpalen.
Maar wie het Geest'lijk pad bewandelt kan niet falen,
Daar niets zijn bewusten gang verstoort.

252
Een goede spreker kan steeds woorden vinden,
Omdat hij weet wat 't woord in „zin" beduidt.
Legt dus het woord niet naar de klanken uit,
Maar kent de „draad" — die Geest aan 't beeld doet binden.

253
'n Goede rekenaar hoeft niet te tellen.
Kent de som — verwaarloost het getal.
Achter één kan men veel nullen stellen,
Toch is „Eén" de som van 't wijd Heelal.

254
'n Goede sluiter heeft geen sleutel noodig.
Geesteslicht ontsluit de zwaarste kluis.
Zonder deur is sleutel overbodig.
Wie zal stelen in zijn eigen huis?

255
Naar het simp'le voorbeeld van de Al-kracht leven,
Dat is: werktuig zijn — figuur in het stramien.
Wie hoôvaardig is, kan enkel *knoopen* weven.
Of wekt *gij* een lijk tot leven weer misschien?

256
De Volmaakte weet zich aan alles aan te passen.
Wat is hem het lijf — wat onderdak?
Laat het water in storm-nood tot een zondvloed wassen,
Slaat 't schip uiteen, toch drijft het wrak.

257
De volmaakte weigert niemand.
Het Heelal is zijn bezit.
Wat verlangt ge? Weest ook „Iemand".
Draagt de vlam — ook *gij* zijt „pit".

258
De Volmaakte kènt de krachten,
En de bouwstof in 't Heelal
En hij heft met zijn gedachten
Goden van hun piedestal.

259
De Volmaakte — oppermachtig wezen,
Ziet den dood in 't koele aangezicht.
't Donk're monster dat de menschen vreezen,
Lost zich op — in 't innerlijke licht.

260
Het laag're overheerscht, en wil niet wijken.
Het maakt zich sterk en hard als 't hardst graniet.
Maar als de bodem splijt moet rots bezwijken.
Zoo *heerscht* de laag're macht, de hoogere *gebiedt*.

261
Zoo is het werktuig lager, dan wie het hanteert.
Een voertuig is slechts: „kar plus de wielen"
Wie in verwaanden hoogmoed de stuwkracht negeert,
Vraagt hem, een dood lichaam te bezielen.

262
Eert dus den Maker — hebt het werktuig lief.
Het éene kan onmoog'lijk zijn, zonder het ander.
't Hart heeft bezwaren, de tong uit de grief,
Zoo zijn mensch en natuur afhank'lijk van elkander.

263
Zoo kreeg de mensch het werktuig uit handen van den Maker.
Nieuwsgierig als een kind — nam 't speelgoed uit elkaar.
En wat hem toevertrouwd werd als eerlijk schatbewaker,
Werd bron van haat en strijd, bracht d' Orde in gevaar.

264
En tot op dezen dag,
Blijkt dit wel zonneklaar,
In Staat en het gezag.
't Behoeft geen commentaar.

DE INNERLIJKE KRACHT

Acht en twintigste Spreuk

265
Sterk zich gevoelen, zwak zich toonen,
Dùs temperend d' Al-groote kracht,
Zal „Het" wat zwakker is verschoonen,
De sterke handen streelen zacht.

266
Dat is de grondslag van het leven.
Zoo dient tot stut — de sterke paal.
De kracht die *dient* slechts, is verheven.
Waar 't leven klopt — begeeft de schaal.

267
Wie dùs zijn kracht aanwendt tot steunen,
Maakt van zijn kracht een goed gebruik.
Tot water dragen dient de kruik.
Op sterken arm — wil 't zwakke leunen.

268
Sterk dus naar binnen, zwak naar buiten,
Zoo is het wezen van een kind,
Dat — in het stamelend zich uiten,
Het Al-bewuste ondervindt.

269
Bewust zich voelen — onbewust zich toonen,
Als wie in need'rig zijn zich zelf verheft.
Zooals de paarlen in hun schelpen wonen,
Zoo is de mensch, die 't Hooger-Ik beseft.

270
Dit is in „wezen" — het gewone leven.
Natuur maskeert haar wezen in de stof.
Heeft in de bloem haar schoonheidszin geweven,
Haar geur en kleur — zijn d' onbewuste lof.

271
Wie als de bloem, den dauw drinkt die doet groeien,
Wie zich doorstroomen laat van schoonheidswil,
Hoè hij zich uit, schoonheid zal hem ontbloeien,
De stroom vindt bedding en houdt niet meer stil.

272
Hij vindt den weg naar bron, waaraan hij ontwelde.
Mondt in de „zee" van 't Al-bewuste uit.
Het kleed dat ons als zelf-bewustzijn knelde
Laat los, en valt den warrelwind tot buit.

273
Wie groot zich voelt en klein zich toont,
Maakt zich tot brandpunt aller stralen.
Gelijk in 't zaad de vrucht reeds woont,
En wij 't gevoel — in 't woord verklaren.

274
Door samentrekking kern ontstaat,
Zoo openbaart zich groot: „verkleinend".
Waar klein voor 't oog verloren gaat,
Verwijdt zich klein, in 't groot *verdwijnend*.

275
Wie in zich zelf zich concentreert,
Wordt 't brandpunt van het Al-volmaakte,
En waarheen hij zich wendt en keert,
Blijft — de door 't Hoog're aangeraakte.

276
Zoo leeft hij in de schemersfeer,
Van het verstandelijk half-duister.
Het aardsch rumoer is ver gefluister,
Het spel is uit — 't gordijn valt neer.

277
Er ligt een nevel over 't land,
Waarachter 't koele ochtendgloren.
Daar wordt een eeuwig licht geboren,
Een licht dat onuitbluschbaar brandt.

278
Tempering — bewustwording — kristallisatie.
Dat is drievoudige scheppingswet.
Zooals 't geluid schalt door de trompet,
Zoo vormt zich de materie, door concentratie.

279
Wie deze „drie-eenheid" omvat,
Is tot zijn Hooger Ik herschapen,
En waakt om niet meer in te slapen.
Schrijdt voorwaarts langs het lichtend pad.

OPLOSSING DER TEGENSTELLINGEN

Negen en twintigste Spreuk

280
Wie leidde ooit volmaakt een Staat
In absolute eenheid van bedoelen?
Men dwingt wel 'n massa tot één daad
Maar nimmer dwingt men, het persoonlijk voelen.

281
Gemeenschap is een samengaan van krachten,
Vereff'nend in elkander goed en kwaad.
Als pool en tegenpool in twee geslachten,
Als gif door tegengif zich toomen laat.

282
Dit is de wet der tegenstrijdigheden.
Er is geen and're wet die stof ooit bond.
Uit deze wet, ontstaan moraal en zeden.
Wie leidt 'n gemeenschap — en op welken grond?

283
De krachten vestigen, beteekent ze verstoren.
Wie keert de wenteling der aarde om haar baan?
Uit samenbotsen — wordt vereeniging geboren.
Zijn schaduw volgen, is het náást elkander gaan.

284
Gemeenschap is het lichaam der organen,
En elk orgaan heeft zijn begrensde taak.
De nier scheidt af — aan 't oog ontwellen tranen,
En pijn voel 'k dáár, — waar ik mijn lichaam raak.

285

Hier wil één voort, daar moet één achterblijven.
Nu wil er één — dat beiden samengaan.
Moet hij den rustende dan voorwaarts drijven,
Of moet wie voorwaarts wil, stil blijven staan?

286

Hier zoekt men warmte — elders weer verkoeling.
Hier toont men zwakte — elders kracht.
De één die leidt, heeft toch maar één bedoeling
Zoo wordt zijn macht, tot *overmacht*.

HET WAARACHTIG GOEDE

Dertigste Spreuk

287

In het hooglied van hemel en aarde
Is natuur-geweld: basmelodie,
Overheerschend in tijd'lijke waarde.
Eeuwig heerschend is: de harmonie.

288

Innerlijke harmonie die zich wil uiten,
Bloeit uit stilte op — zwelt tot melodie.
Bulderend breekt d' oerkracht zich naar buiten.
Moe-gebruld verdroomt z' in melancholie.

289

Oorlog is 't alarmsignaal der rede.
Ingedommeld achter list en overdaad,
Als reactie van door haat verteerden vrede,
Kiemt de vrede, in den moe-gevochten haat.

290

Eeuwig is het „Goede".
Goed vraagt geen geweld.
Waanzin vlamt in woede
't Goede vraagt geen held.

291

Goedheid wil niet glansen,
Is zèlf: stralend licht.
Torst geen lauwerkransen.
Nood'loos overwicht.

292

Goedheid „is", en vraagt geen roem
Als een kerk'lijk Paus.
Wie is beter dan een bloem?
Vraagt een bloem applaus?

293

Goedheid gaat niet prat op daad.
't Goede *dient,* en vraagt geen loon.
Vraagt het zaad een vorstenkroon?
Wie schenkt rijker oogst dan 't zaad?

294

Wie het Goede wil omsluiten,
Sluit het booze mede in.
Goedheid „ìs", en mòet zich uiten.
Haar beperken heeft geen zin.

295

Goedheid „ìs", streeft niet naar macht.
Wat is machtiger dan 't stroomen,
Dan het wind-gedruisch in boomen?
Goedheid is: — *bedwongen kracht.*

296

Wie 't hoogte-punt bereikt, vangt aan te dalen.
Dat is de wet, voor wie er aardsche macht begeert.
De wet van actie en reactie — die ons leert;
„In diepte groei, met hoogheid te betalen".

297

Buiten de „Baan" is alles uit de „Baan".
Zooals het filmbeeld voor de lens geschoven,
Bij 't projecteeren op zijn kop moet staan
Anders zien wij het beeld ondersteboven.

REDE EN GEWELD

Een en dertigste Spreuk

298

Geweld is werktuig van het kwaad.
Het stapelt buskruit in de spleten,
En sissend gloeiend smeult de haat,
Tot 't bolwerk is uiteengereten.

299

Maar dit geweld is niet de kracht,
Die 't weefsel weder op doet bouwen,
En 't schrijnend wonde-leed verzacht.
De kracht die innerlijk leert schouwen.

300

De waarlijk wijze streeft naar 't Groote
En stelt zich naar Zijn voorbeeld in.
Alleen het kinderlijk devote,
Keert zich naar den verborgen zin.

301

Niets kan gedijen op slechten grond gezaaid.
Wat baat een vrede, gewelddadig opgedrongen?
't Is als een teeder lied, uit schorre keel gezongen,
'n Gelaat dat glimlacht, wijl haat van binnen laait.

302

Geweld is schoonheidszin vijandig.
De schoonheid is een stille vreugd'.
Geweld stemt het gemoed opstandig,
In rust wordt schoonheid hoogste deugd.

303
Voorwaar — 't is schoon, 't natuurgeweld t'aanschouwen,
De dynamische kracht, in 't ziedend element.
Maar wat is schooner dan het hemelblauwen,
Als 't onweer wegtrekt, aan het lichtend firmament?

304
Hier rukt g' een bloempje van haar steel,
En ginds verstoort g' een mierenhoop.
O, ge misbruikt Uw kracht te veel
En breekt zoo menig levensloop.

305
De eereplaats der Eed'len is aan de linkerzijde [1])
Dat is traditie, die men hooghoudt in het land,
Wanneer er vrede heerscht — maar in woel'ge oorlogstijde',
Staat links de troep, de leider aan de rechterhand.

306
Rechts woont het onheil, links 't geluk
Rechts woont 't geweld, en links de rede.
Rechts woont de oorlog, links de vrede,
De wapens slaan traditie stuk.

307
Waarom oorlog, waarom klagen,
Waarom angst en schrik alom?
Vijanden in hinderlagen.
Krijgsgegil en oorlogstrom?

[1]) Volgens oer oude Chineesche traditie.

308
Menschenslachting — bron van tranen,
Haat vervult de atmosfeer.
Zij die zich de wrekers wanen
Vallen met hun waanbeeld neer.

309
In geweld te overwinnen
Is in wanhoop ondergaan.
Is een eind'loos hèrbeginnen.
Leeren went'len in de „Baan".

BEVRUCHTEND PRINCIPE

Twee en dertigste Spreuk

310
Aan „gene” zijde van het geopenbaarde,
Staat ’t „Ik”, terwijl het zijn spiegelbeeld aanschouwt,
Dat zelf bewust — in zijn leven op de aarde,
Zijn ware „Ik” voor een wazig droombeeld houdt.

311
Oneindig groot — oneindig klein,
„Het” overschrijdt de grens.
Waar ’t kleinste ophoudt „klein” te zijn,
Daar wordt uit Geest — *de mensch.*

312
Het ordenend beginsel, is in zich zelf besloten,
Als ’t zevenkleurig spectrum in het witte licht.
Al wat in stof bestaat, is daaruit voortgesproten.
Zoo spiegelt zich het wezen — in zijn aangezicht.

313
Het „anderzijdsch” vermengt zich met het aardsche leven.
In bindstof der bezieling, is de stof gedrenkt.
Het kronkelt in den worm — vibreert in ’t mensch’lijk streven,
Het is de kracht, die in de hersen massa denkt.

314
De ochtendnevel waaraan dauw ontvloeit,
Is het bevruchtend water, dat de aarde drinkt,
Spermatozoïde waarin de Alkracht bezinkt,
Die vorm bezielend — met haar samengroeit.

315
De vorm kan zich oneindig aantal malen deelen.
In splitsing wordt oneindig nieuwe vorm bevrucht,
En voortgedragen in de zwoele paringszucht
Leeft het, om uit zich zelf zijn levens voort te teelen.

316
Het stoffelijk bestaan — is lijn van punt tot punt.
Beginpunt is de knoop — aan ’t voortbestaan geweven.
Het eindpunt is de grens — die g’overschrijden kunt,
Wanneer ge in de *lijn* — den *stroom* erkent van ’t leven.

317
Persoonlijkheid is „buis” — waardóór het leven stroomt.
Begrensd door hollen vorm — en overal omsloten,
Leeft daarin „zelfbewustzijn” in zijn baan getoomd.
Waar het geweld gebruikt, moet het te pletter stooten.

318
De langzaam gaande wereldstroom,
Vindt haar bedding in de „Baan”.
Het Al-bewustzijn is een droom,
Wreed ontwaken — ’t aardsch bestaan.

319
Het diepst’ bewustzijn is als het dal,
Dat open ligt voor alle stroomen,
Die dond’rend van de bergen komen,
En daar zich eenigen na hun val.

HET WARE ONDERSCHEIDINGSVERMOGEN

Drie en dertigste Spreuk

320
Wie anderen beoordeelt, stelt een zoeklicht op.
Omstraalt aldus den vorm — doch dringt niet in het wezen.
Wel kan men scherp belichten, van den voet tot top,
Zóó kan men naam van 't boek, doch niet den *inhoud* lezen.

321
Zich zelf doorzien beteekent: in zich zelven staan.
Dat is — vanuit de kern, omslotenheid doorlichten.
Het zelf-bewuste-Ik, ziet zoo zijn veelvoud aan,
't Al-bewuste Ego — ziet zich zelf daad verrichten.

322
And'ren leiden, is door and'ren wrochten
En in hùn kunnen, ligt de eigen grens.
Waar zij minder dan hun taak vermochten,
Blijft kunnen, tot een onvervulden wensch.

323
Maar de krachten in ons zelve vrij te maken,
Dat is putten uit de eeuw'ge voorraadschuur.
't Eens begonnen werk kan niet en nimmer staken,
Evenmin als tijd een eind' neemt met het uur.

324
Waar de wedloop begint,
Staan allen aan den start.
Er is één slechts die wint,
Die loopt tot 't einde hard.

325
De stof is aan verval gebonden,
Eens brokkelt iedere vorm af.
De Chaos is der vormen graf.
Kracht bouwt op eeuwig nieuwe gronden.

326
Onsterf'lijk zijn, is niet in vorm vergaan.
Wie zelf-bewust, van Al-bewust leert scheiden,
Die ziet den wijzer stil staan in de tijden.
Geen enk'le wijzer wijst het „tijdloos" aan.

EEUWIGE CIRKELGANG

Vier en dertigste Spreuk

327
O „Baan" oneindig en alom
Weerspieg'lend in ons diepste wezen.
Uw wet is in geen boek te lezen,
Uw naam uitsprekend wordt men stom.

328
„Tao"! Het „Al" is dóór en úít U zelf geschapen.
En eeuwig keert gevolg tot oorzaak weer.
In d' oceaan der stof, dompelt Gij neer,
Om uit de „Jiva" [1]) weer in 't „Tao" te ontslapen.

329
O „Baan", Ge zijt de Almacht en Alwerkzaamheid,
Want eeuwig doende, wordt Uw taak volbracht.
Het kleinst' atoom getuigt van Uwe kracht,
Die in 't geringste aantoont Uw oneindigheid.

330
Oermoeder zijt Ge van het „Al",
Doch niet gebiedend, slechts geleidend.
Voert naar het Hoogst' — heft op uit val.
Ge zijt de Liefde — alles wijdend.

[1]) Stoffelijk omhulsel.

331
Zoo zijt Ge dáár, — waar 't oog U niet aanschouwt.
Het daag'lijksch ding, is Uwe openbaring.
Zoo wordt uit 't niets een wereld opgebouwd,
En het verstand, zoekt in de stof verklaring.

332
In het moment, ligt d' Eeuwigheid besloten.
De wijsgeer leeft in 't pasgeboren kind.
Zoo wordt de pijl bewust naar 't doel geschoten.
Van boog tot doel, kampt pijl met tegenwind.

333
Wat schijnt Ge groot, juist in Uw *niet* gebieden.
Ge laat ons kiezen — onze eigen baan.
Toch leert Ge ons — in 't nietig onkruid wieden,
Den weg te zuiv'ren, in ons aard-bestaan.

334
Zoo zal 't geschaap'ne zich tot Doel verheffen.
Het doel der schepping is, te zijn-volmaakt.
Wie er aldus zijn grootheid leert beseffen,
Is niet meer scheppend, doch erkent en waakt.

Vijf en dertigste Spreuk

335
Er is één groote wet — maar die in 't wetboek blaad'ren,
Die vinden doode letters, die koud in groepen staan.
Zoo wie in 't leven schouwt, en 't wezen kan benaad'ren,
Kan door de wereld dwalen, zonder uit huis te gaan.

336
Zoo wordt hij niet geremd, door den plicht op tijd te komen.
Geen reisgezelschap stoort hem in zijn verstilde vreugd'.
Hij laaft zich aan 't genot der levend geworden droomen,
Diep in zich zelf verzonken, wortelt hij in de deugd.

337
Als 'n zwervende vreemdeling alles aanschouwend,
Neemt hij zelf geen deel aan 't gebeuren rondom.
Zoo ziet hij de krachten, in 't „Al" eeuwig bouwend,
Erkent hij den Schepper in zijn Heiligdom.

338
De „Baan" ontkennen? — ach hoe onzinnig — hoe vermetel.
Ontken dan ook Uw adem, Uw denken en Uw hart.
Ontken dan de placenta — Uw allereersten zetel,
Ontken Uw dorst, Uw honger, Uw vreugde en Uw smart.

339
Zoo wandelen wij in een mistgordijn
En of wij nog zoo haastig voorwaarts schrijden,
Wij kunnen ons gezichtsveld niet verwijden,
Zoolang wij zèlf: schaduw in nevel zijn.

340
Zoo luisteren wij, en kunnen „Haar" niet hooren.
Het aambeeid geeft slechts klank bij hamerslag.
Of 'n veer 't al duizendmaal beroeren mag,
Het vindt geen weerklank in onze grove ooren.

341
En ziet, toch is „Zij" òm ons en in ons saâmgegroeid.
Maar niet zooals het vaste in vloeistof weggezonken.
Ook niet gelijk de olie — die op het water vloeit,
En evenmin als 't water, door 't keelgat ingedronken.

Zes en dertigste Spreuk

342
Het kleine is slechts klein, bij grooter vergeleken.
Zoo ook verhoudt zich sterk tot minder sterk, als zwak.
Slechts daar waar stijging was, kan men van daling spreken,
En leegheid duidt ons slechts 't niet ingevulde vak.

343
Hier ligt de grondslag van het „anderzijdsche" denken.
De menschelijke norm, kent aldus: klein als groot.
Denk na: wat is het ding, wat w' onze aandacht schenken,
Het leven dezerzijdsch — en d' anderzijdsche dood?

344
Zoo is het onderscheid slechts „gradueel" verschil.
Hard is een graad van weekheid, dus weekheid is het „wezen".
Sterk is een graad van zwakheid, wat is dus sterk van wil?
Het was *leeg, diep, week en zwak,* daaruit is 't „Al" verrezen.

345
Zooals de visch niet leeft, buiten het afgrond duister,
Zoo leeft de mensch in drie-demensionale sfeer.
Omsloten in de stof, kan hij niet uit zijn kluister.
Wie dezen band verbreekt, bezit geen „zwaarte" meer.

Zeven en dertigste Spreuk

346
Uit 't daadloos onbewogen stil'
Zucht de adem van het leven.
Zoo — uit den absoluten wil
Vloeit het steeds bewogen streven.

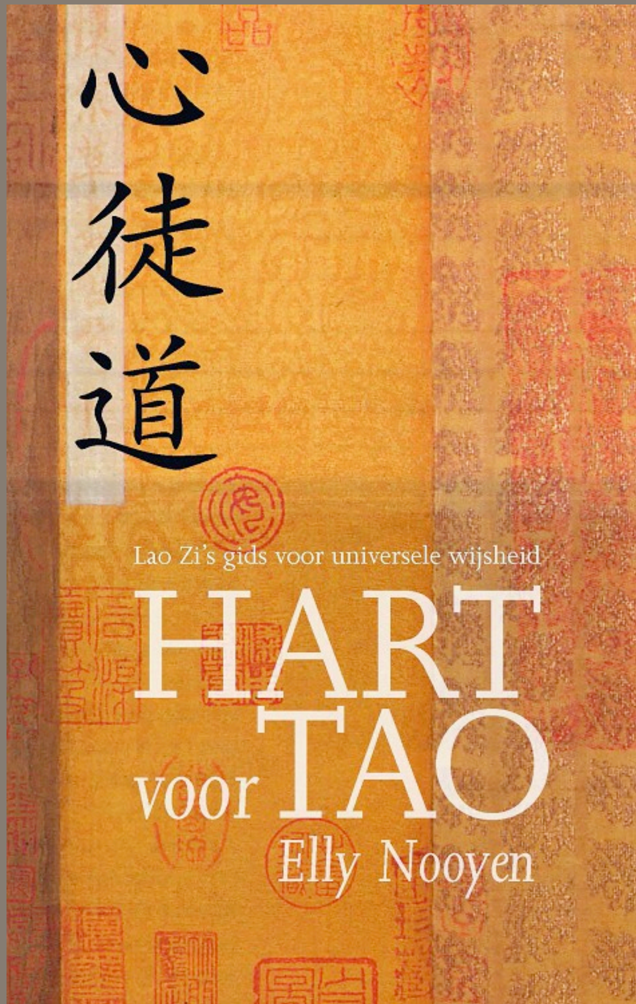
347
Voorbeeld van orde, is wat de adem regelt.
„Het" ademt leven in, het ademt leven uit.
Daartusschen ligt het diepste geheim verzegeld:
De brug die 't „worden" spant, van stilte tot geluid.

348
Zoo moge alles in bewogenheid verwarren,
Onwankelbaar ben ik, want in stilte ingekeerd.
Zoo moge aardsche wetenschap 't verstand verstarren,
Wat wil ik méér nog weten, 'k heb alles afgeleerd.

349
De storm beroert den boom, in stam, in tak en blaad'ren.
En rukt in razernij hem mèt den wortel om.
Dat wat hem dééd ontstaan — vloeit weg uit 't sap der aad'ren
De tempel werd verwoest, voort leeft het Heiligdom.

350
Eerst dan, wanneer het „Ego" zijn zelfzucht heeft verloren.
En mensch naast mensch — gelijk het gras te velde staat,
Gelijkelijk ontroerd en in één ziel herboren,
Eerst dan is „broederschapsidee", gegroeid tot *„daad"!*

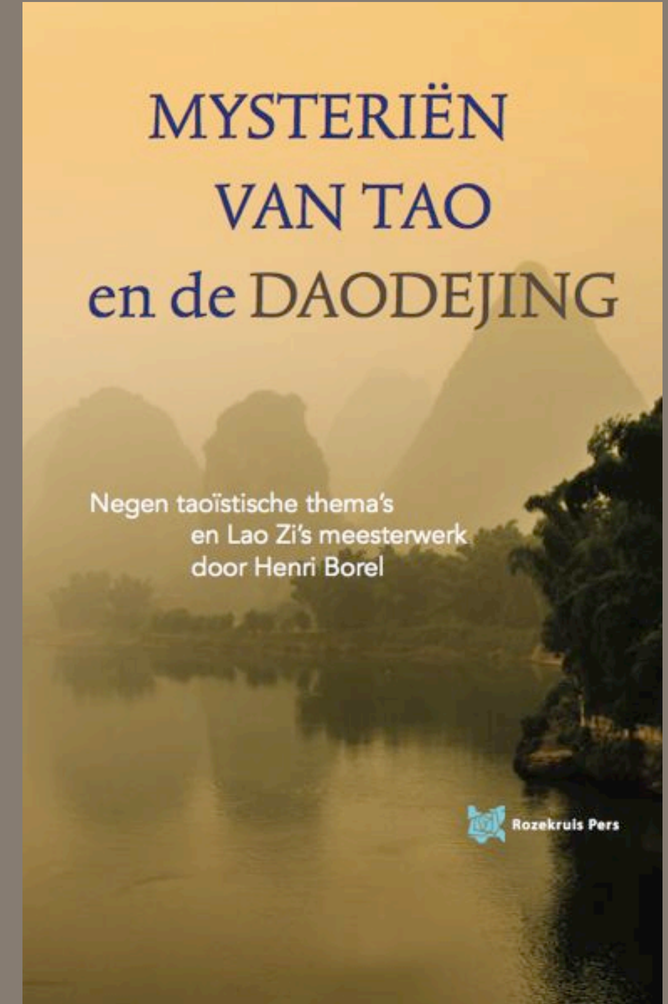
Boeken over Tao van Elly Nooyen

Hart voor Tao

De wijsheid van
het grondeloze Tao

Mysteriën van Tao
en de Daodejing

www.rozekruispers.com